

УДК 378.09:356.13(437.6)

UDC 378.09:356.13(437.6)

DOI: [10.31475/ped.dys.2020.28.06](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2020.28.06)

ОЛЬГА ХАМАЗЬЮК,

старший викладач

(Україна, Хмельницький, Національна академія

Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького,

вул. Шевченка, 46)

OLHA KHAMAZIUK,

Senior Lecturer

(Ukraine, Khmelnytskyi, Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State

Border Guard Service of Ukraine, Shevchenka St., 46)

ORCID: [0000-0002-8545-9958](https://orcid.org/0000-0002-8545-9958)

Структура, завдання та підготовка прикордонної поліції Словачької Республіки

Structure, Tasks and Training of the Slovak Border Police

У статті описано організаційну структуру Президії Поліцейського корпусу Міністерства внутрішніх справ Словачької Республіки. Розкрито її структуру та основні завдання, які стоять перед прикордонним відомством Словачької Республіки. Охарактеризовано особливості професійної підготовки фахівців з охорони кордону у відомчих навчальних закладах. Актуальність дослідження зумовлена тим, що інтеграція України до Європейського Союзу потребує якісної реформи українського прикордонного відомства, що неможливо без запозичення досвіду європейських країн, правоохоронні органи яких повністю інтегрували свою діяльність у сфері охорони кордону на міжнародному рівні та адаптували систему професійної підготовки до єдиної європейської системи професійної освіти.

Дослідження показало, що Бюро прикордонної поліції та поліції у справах іноземців Президії Поліцейського корпусу (далі – ППтПСІ) в Словаччині є еквівалентом нашого прикордонного відомства та відповідає за охорону державного кордону Словачької Республіки й здійснює контроль за перетинанням кордону. В рамках інтегрованого управління кордонами Європейського союзу та охорони зовнішніх кордонів Шенгенської зони Словаччина реформувала своє прикордонне відомство у відповідності до загальноєвропейських вимог, у тому числі Кодексу Шенгенських кордонів та інтегрувалась повністю до системи правоохоронних органів ЄС, створивши відділи FRONTEX, аналізу ризиків та статистики (для обміну інформацією в межах ЄС), національний підрозділ боротьби проти нелегальної міграції та інші підрозділи.

Встановлено, що Управління прикордонної поліції у Собранице, яке організаційно входить до складу Бюро, відповідає за контроль словацько-української ділянки державного кордону. Організаційна структура включає низку підрозділів, які займаються безпосередньо контролем кордонів та прикордонного руху через державний кордон, а саме: 10 відділень прикордонного контролю, 5 пунктів пропуску та 3 аеропорти. Здійснення прикордонного контролю базується на чотирьохрівневій системі контролю Словачькою Стороною на кордоні з Україною. Важливими підрозділами Бюро є також національний підрозділ боротьби з нелегальною міграцією та підрозділи поліції у справах іноземців, діяльність яких тісно пов'язана з прикордонною поліцією.

Ключові слова: *організаційна структура; завдання; рівні управління; Бюро прикордонної поліції та поліції у справах іноземців Словаччини; професійна підготовка фахівців з охорони кордону.*

The article describes the organizational structure of the Presidium of the Police Force of the Ministry of Interior of the Slovak Republic, indicates its competence and the basic divisions. The main tasks that are set before the border department of the Slovak Republic have been described. Peculiarities of the border police professional training in departmental educational institutions are characterized. The urgency of the study is due to the fact that Ukraine's integration into the European Union requires high-quality reform of Ukrainian border agency which is impossible without borrowing experience from European countries, which law enforcement agencies have fully integrated their activities to consolidate issues at the international level and adapted the professional training system to a common European professional education system.

The study showed that the Bureau of Border and Foreign Police (BFPB) of the Presidium of the Police Force in Slovakia is the equivalent of Ukrainian border guard agency and is responsible for

guarding the state border of the Slovak Republic and controlling the border crossing. As part of the European Union's integrated border management and protection of the Schengen external borders, Slovakia has reformed its border agency in line with European requirements, including the Schengen Borders Code, FRONTEX, risk analysis (to exchange information within the EU), the national unit for combating illegal migration and other divisions. The above-mentioned Bureau has a three-level governance structure, which is formed within the framework of European norms. Thus, the central level is the Office in Bratislava, the regional level is the 4 Directorates of the BFPB, which are located in Bratislava, Sobrance, Prešov and Banská Bystrica cities, the local level is the border control divisions, checkpoints and airports.

The Sobrance BFPB Directorate is responsible for controlling the Slovak-Ukrainian frontage of the state border. Its organizational structure includes a number of units that deal directly with border control and border traffic across the state border, namely: 10 border control divisions, 5 checkpoints and 3 airports. Border control is based on a four-level control system by the Slovak Party on the border with Ukraine. Important units of the Directorate are also the National Unit for Fight against Irregular Migration and the Aliens Police Unit, which are closely linked to the border police.

Key words: *organizational structure; tasks; levels of government; Bureau of Border and Foreign Police of Slovakia; border police professional training.*

Вступ / Introduction. Нині для країн Європейського союзу, так і для України, ефективна охорона кордонів та здійснення прикордонного контролю є одним з пріоритетних напрямів забезпечення міжнародної та національної безпеки. Сучасні виклики та загрози, з якими зіткнулися країни, а саме міжнародний тероризм, транскордонна організована злочинність, торгівля людьми, незаконна міграція та контрабанда, вимагають вирішення цих проблем консолідовано на міжнародному рівні та з використанням сучасних підходів у боротьбі з цими явищами. Взагалі, охорона національних кордонів є однією з головних функцій будь-якої держави. У кожній країні розроблена власна система управління кордонами та створені відповідні інституції для здійснення контролю за прикордонним рухом. Останнім часом прикордонні відомства Європейського Союзу (далі – ЄС) не лише активно діють на національному рівні, але й все більше співпрацюють на наднаціональному, тобто створюють міждержавні системи та коаліції, що впливають на політично-адміністративні процеси європейських держав та надають змогу боротися з транскордонною злочинністю на міжнародному рівні, що, у свою чергу, зумовлює зовнішню та внутрішню безпекову політику держав ЄС та вимагає уніфікованого підходу до професійної підготовки фахівців з охорони кордону. В рамках інтеграції України до ЄС Державна прикордонна служба України (далі – ДПСУ) активно співпрацює з прикордонними службами суміжних держав, що є членами даної спільноти. Це відбувається не лише з метою взаємодії для забезпечення безпеки національних кордонів, але й запозичення їх досвіду для подальшого якісного реформування нашого відомства, у тому числі й у сфері професійної підготовки прикордонників. Так, з 2017 р. в рамках міжвузівського співробітництва прикордонних відомств європейськими країнами впроваджується програма базового рівня для підготовки фахівців з охорони кордону. ДПСУ нещодавно також приєдналась до даного проекту. З огляду на це, вбачається актуальним вивчення накопиченого країнами ЄС досвіду реформування своїх прикордонних відомств і адаптації ними системи професійної підготовки до єдиної європейської системи професійної освіти. Власне досвід Республіки Словаччини, як суміжної держави, що має подібні з Україною ментально-культурні традиції та активно запроваджує прогресивні європейські ідеї, у тому числі з питань підготовки фахівців з охорони кордону, є корисним для подальшого використання й адаптації у системі професійної підготовки в навчальних закладах ДПСУ.

Мета та завдання / Aim and Tasks. Метою статті є охарактеризувати організаційну структуру, основні завдання прикордонного відомства Словацької Республіки та специфіку підготовки фахівців з охорони кордону у відомчих навчальних закладах. Для реалізації мети були окреслені завдання: розглянути організаційну структуру прикордонного відомства Словаччини та завдання, які на нього покладені; окреслити особливості професійної підготовки словацьких прикордонників; вивчити позитивний досвід реформування прикордонної поліції у відповідності до загальноєвропейських вимог.

Методи / Methods. Для вирішення зазначених завдань і досягнення поставленої мети було застосовано теоретичні методи дослідження. Здійснено аналіз, синтез та узагальнення теоретичних положень наукової літератури – для визначення стану опрацювання проблеми наукового пошуку. Проаналізовано нормативно-правові документи Словацької Республіки (далі – СР) для виявлення специфіки організаційної структури та завдань Президії Поліцейського корпусу (далі – ПК) Міністерства внутрішніх справ, у тому числі Бюро ППтПСІ, який є еквівалентом прикордонного відомства України та відповідає за охорону державного кордону СР й

здійснює контроль за перетинанням кордону. Узагальнено інформацію щодо Управління прикордонної поліції у м. Собранце, яке організаційно входить до складу Бюро та безпосередньо відповідає за контроль словацько-української ділянки державного кордону. Застосовано індукцію, дедукцію – для виявлення специфіки професійної підготовки прикордонників у відомчих навчальних закладах СР.

Результати / Results. До складу основних міністерств, які займаються військовою та правоохоронною діяльністю, відносяться Міністерство внутрішніх справ, Міністерство оборони: збройні сили, Словацька служба розвідки і військова розвідка та інші. Особливе місце серед них відведено МВС, до складу якого входить Президія Поліцейському корпусу (далі – Президія), що здійснює свою діяльність відповідно до Закону Словацької Республіки «Про Поліцейський корпус Словацької Республіки» від 06.07.1993 р. Організаційну структуру Президії Поліцейського корпусу Міністерства внутрішніх справ Словацької Республіки представлено на рис. 1.

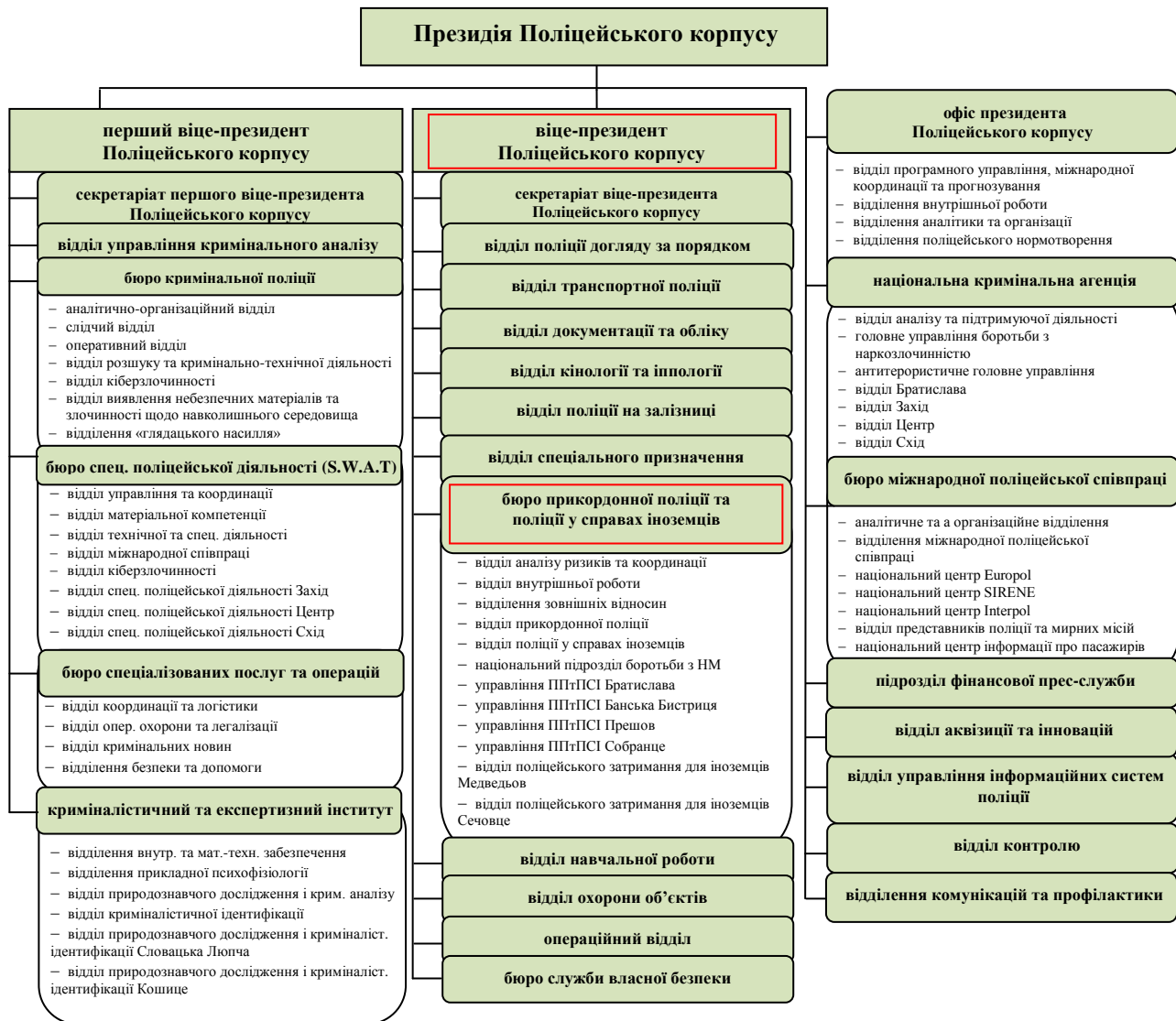

Рис. 1 Організаційна структура Президії Поліцейського корпусу (інформація з сайту [1])

З 1993 р. і по теперішній час охорона державного кордону Словацької Республіки та контроль за перетинанням кордону здійснюється прикордонною поліцією та поліцією у справах іноземців (далі – ППТПСІ), яка на правах окремого бюро Поліцейського корпусу функціонує з 1 квітня 2000 р. Це є підрозділ Поліцейського корпусу, який безпосередньо керує, методично спрямовує та контролює діяльність своїх організаційних підрозділів у виконанні завдань у сфері прикордонного контролю, боротьби з нелегальною міграцією та контрабандою, аналізу ризиків, співпраці з Європейською Агенцією з прикордонної та берегової охорони (далі – Агентством Frontex), аналізу паспортних документів, режиму проживання іноземців, їх повернення та видворення, візової діяльності та виконання у визначеному обсязі дій в рамках надання притулку та реалізації Дублінської угоди та підготовки експертів. Компетенція даного бюро ґрунтується на правилах ЄС

та національному законодавстві Словачької Республіки.

Розглянемо організаційну структуру Бюро прикордонної поліції та поліції у справах іноземців Президії Поліцейського корпусу (далі – Бюро ППТПСІ), яка сформована також в рамках європейських норм та включає наступні підрозділи: відділ аналізу ризиків та координаційної діяльності, відділ прикордонної поліції, відділення у справах іноземців, відділення зовнішніх зв'язків, національний підрозділ боротьби з нелегальною міграцією, відділ внутрішньої роботи, 4 управління ППТПСІ у містах Братислава, Собранце, Прешов та Банська Бистриця, а також 2 відділи затримання для іноземців поліцією (далі – ВЗІП) у м. Медведьов та Сечовце (рис. 2).

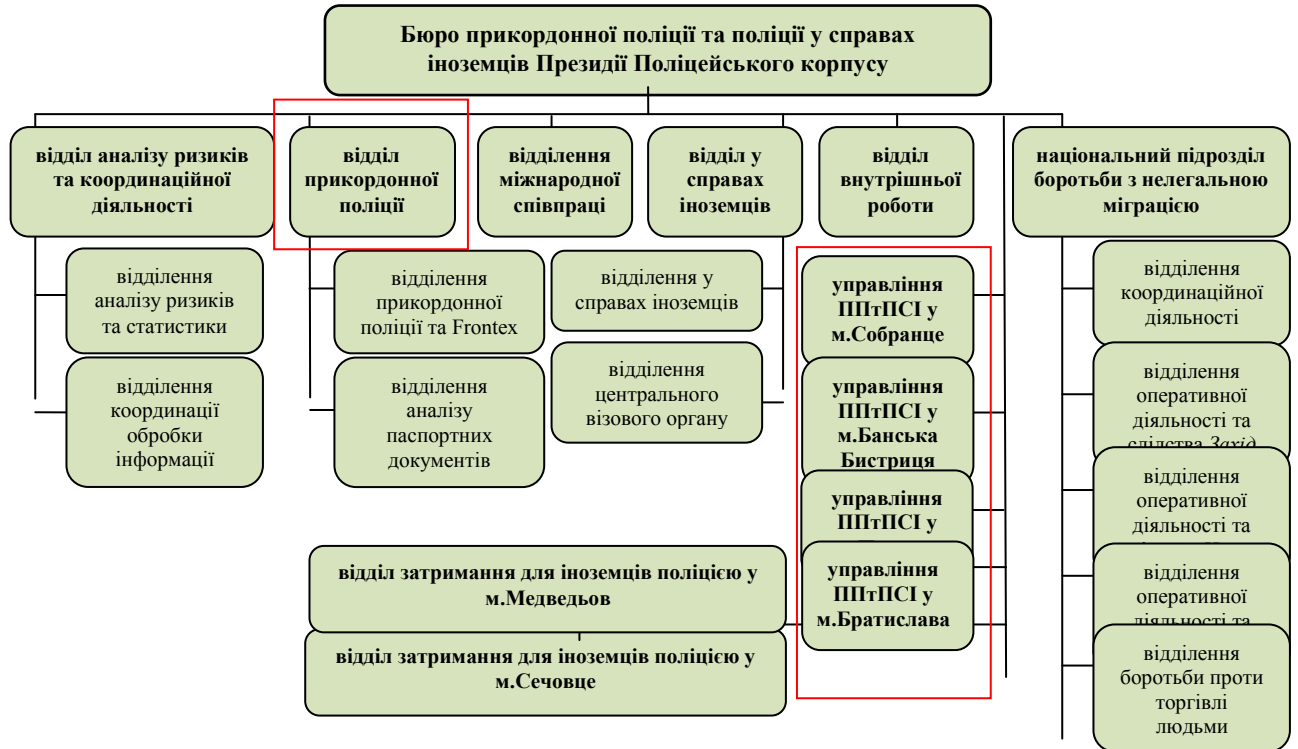

Рис. 2 Організаційна структура Бюро прикордонної поліції та поліції у справах іноземців Президії Поліцейського корпусу (інформація з сайту [3])

В організаційній структурі Бюро існує три рівні управління: центральний, регіональний та місцевий (рис. 3).

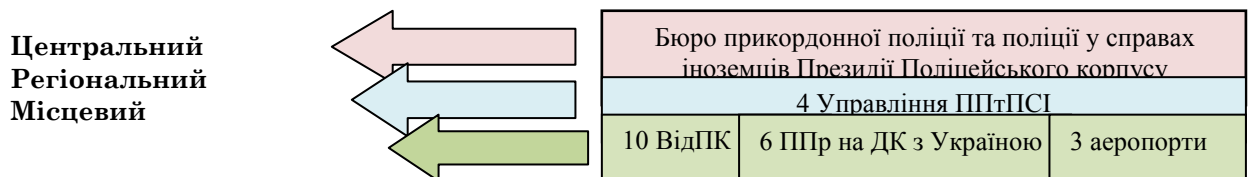

Рис. 3 Рівні управління в організаційній структурі Бюро ППТПСІ

Організаційно Бюро здійснює свою діяльність за поділом країни на чотири регіони відповідальності (Братислава, Банська Бистриця, Прешов та Собранце), керівною ланкою яких є Управління ППТПСІ.

Охорону державного кордону Словачької Республіки з Україною (92,709 км сухопутного та 5,142 км річкового кордону, що утворюють прикордонні річки Уж та Тиса в службових округах ВідПК Вишне Немецьке та ВПК ПК Черна над Тисою) та контроль за його перетинанням здійснює Управління ППТПСІ в м. Собранце. Для безпосередньої охорони кордону від відділів Прикордонної поліції та поліції у справах іноземців виставлено відділення прикордонної поліції. Одночасно для здійснення прикордонного контролю за перетинанням словацько-української ділянки кордону від відділів функціонують міжнародні пункти пропуску.

Загалом, на кордоні з Україною словацька сторона виставила 10 відділень Прикордонної поліції та 5 міжнародних пунктів пропуску. Залежно від категорії та умов несення прикордонної служби штат відділень Прикордонної поліції становить близько 15–20 осіб, а ППР налічує 70–80

співробітників. Загалом до охорони державного кордону з Україною та здійснення прикордонного контролю в ПП з боку Словацької Республіки залучено близько 650 співробітників.

Розглянемо далі організаційну структуру Управління ППТПСІ у м. Собранце, яке відповідає на регіональному рівні за всю територію зовнішнього сухопутного кордону з Україною та безпосередньо керує десятима відділами прикордонного контролю поліції. Ці підрозділи відповідають на місцевому рівні за здійснення прикордонного контролю та прикордонного нагляду на зовнішньому кордоні ЄС з Україною (рис. 4).

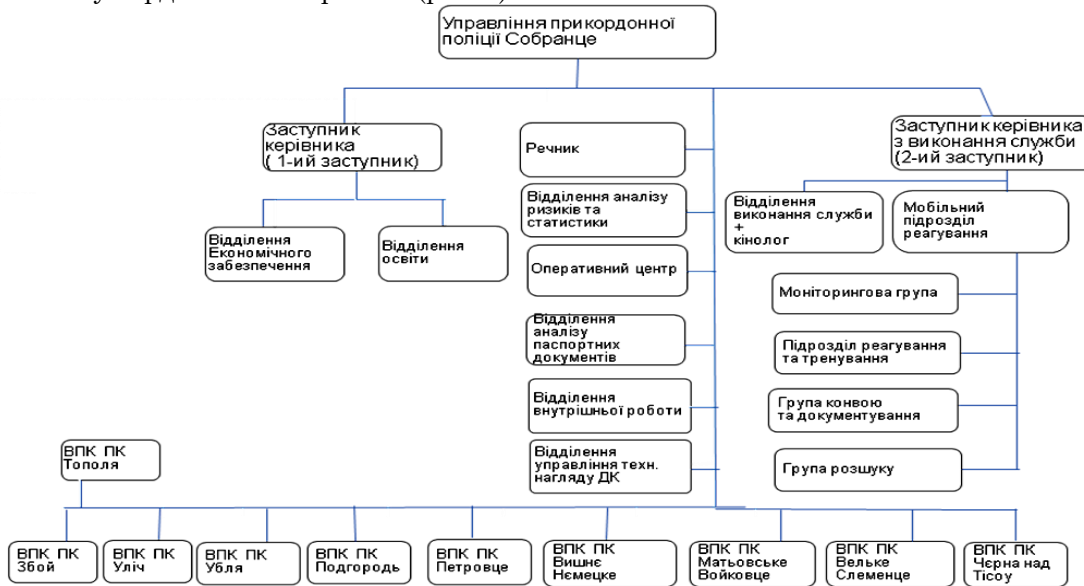

Рис. 4. Організаційна структура Управління прикордонної поліції Собранце

Здійснення прикордонного контролю Управлінням прикордонної поліції базується на чотирирівневій системі контролю. На першому рівні – технічне обладнання, розміщене безпосередньо на зовнішньому кордоні (наприклад, мережа безперервної камери EBAS). На другому рівні – сили і засоби «підрозділів першої лінії» безпосередньо знаходяться на зовнішньому кордоні та в його близькості (службовці відділу прикордонного контролю поліції). На третьому рівні функціонують власні сили та засоби підрозділів Управління ППТПСІ (відвідання поліції). Четвертий рівень створений «рівнем, що надає допомогу, за необхідністю», та забезпечується окремими регіональними управліннями поліції в м. Прешові та Кошице (зокрема, дорожня поліція та поліція, відповідальна за громадський порядок).

Контроль зовнішнього повітряного кордону в аеропортах м. Братислава, Кошице та Попрад забезпечується відділеннями прикордонного контролю Поліцейського корпусу у межах цілодобового режиму 24/7. Окрім забезпечення контролю за кордонами, вони несуть спільну відповідальність і в галузі цивільної авіаційної безпеки разом з підрозділами безпеки аеропорту.

Національний підрозділ боротьби з нелегальною міграцією відповідає за виявлення та розслідування транскордонних злочинів, пов'язаних з нелегальною міграцією. Цей підрозділ є організаційною частиною Бюро ППТПСІ.

Підрозділи поліції у справах іноземців в основному відповідають за контроль перебування іноземців на території Словацької Республіки. Ці підрозділи інтегровані в організаційну структуру Бюро ППТПСІ як основні підрозділи на місцевому рівні. Виконуючи свої завдання, вони використовують також допомогу інших служб поліції, таких як підрозділи поліції, що відповідальні за громадський порядок, дорожня поліція, а також кримінальна поліція.

Враховуючи вищезазначене виникла необхідність розкрити основні завдання, які поставлені перед Бюро ППТПСІ: керувати, координувати та контролювати роботу ППТПСІ; забезпечувати і відповідати за контроль зовнішнього кордону, який включає здійснення прикордонного контролю, а також прикордонний нагляд; співпрацювати в межах відповідальності та завдань, що виконуються, шляхом відкриття, закриття та зміни характеру пунктів пропуску на зовнішніх кордонах ЄС; відповідати за виконання завдань у разі тимчасового введення внутрішніх кордонів ЄС; забезпечувати виконання міжнародних зобов'язань та завдань, що впливають із членства Бюро ППТПСІ в Агенції FRONTEX; виконувати завдання, пов'язані з відповіддю на запити підрозділів поліції, судових органів, органів прокуратури, розвідувальної служби Словаччини та Міністерства оборони Словацької Республіки щодо пунктів пропуску через державний кордон щодо заборони пересування осіб, транспортних засобів та речей; забезпечувати виконання завдань у сфері боротьби з підробкою проїзних документів, віз, посвідок на проживання та інших документів,

забезпечувати підготовку службовців поліції в межах їх компетенції у сфері виявлення нових форм та методів фальсифікації, підробки паспортних та інших документів; забезпечувати і відповідати за роботу Головного Прикордонного Уповноваженого Словацької Республіки та виконувати завдання, що випливають із міжнародних угод про режим та співробітництво на державному кордоні, від двосторонніх угод, що містять питання прикордонного контролю; видавати проекти законодавчих актів, міжнародних угод, актів, що відповідають директивам ЄС та внутрішнім нормативно-правовим актам, в частині, що стосуються компетенції Бюро, співпрацювати в розробці інших правових норм; забезпечувати та координувати діяльність, пов'язану з проведенням видворення та розміщенням іноземців в ізоляторах для іноземців; забезпечувати та координувати діяльність, пов'язану з реадмісією осіб та поліцейськими переправленням їх через зовнішній кордон; співпрацювати в діяльності, пов'язаній з реадмісією осіб на внутрішньому кордоні ЄС; виконувати завдання у сфері візової політики та візової практики; видавати обов'язкові застереження управлінням та відділам ППТПСІ у питаннях надання постійного проживання іноземцям з метою зовнішньополітичних інтересів Словацької Республіки; здійснювати розвідку та розшук з метою запобігання та виявлення організованого, повторного та тяжкого злочину, пов'язаного з перетином державних кордонів та незаконним перебуванням на території Словацької Республіки, та здійснювати пошук інформації про оперативну ситуацію та координувати заходи щодо боротьби з організованою злочинністю; проводити розслідування та методично вести та проводити підсумкове розслідування у межах, передбачених внутрішнім керівними документами; вирішувати суперечки щодо місцевої компетенції в ході розслідування; координувати виконання завдань основних підрозділів ППТПСІ у сфері організації обміну інформацією, заходів поліції, перевірки осіб, які в'їжджають на територію Словацької Республіки без дійсних проїзних документів; виконувати завдання в сфері обміну інформацією; проводити аналіз ризиків у зв'язку із забезпеченням прикордонного контролю та боротьби з нелегальною міграцією; виконувати завдання центрального органу влади у сфері нелегальної міграції, зокрема щодо обміну інформацією з Європолом та Вишеградською четвіркою; здійснювати перевірки статистичних даних, що є важливим пунктом для обробки європейських статистичних даних у сфері міграції та необхідним для виконання відповідно до законодавства ЄС, виконувати завдання щодо управління та адміністрування даних баз даних Бюро ППТПСІ; здійснювати діяльність, пов'язану з адмініструванням баз даних ППТПСІ.

Крім того, в даний час найважливішим завданням Бюро є «Інтегроване управління кордонами» у Словацькій Республіці, оскільки комплексне управління кордонами є одним із ключових елементів забезпечення загальної зони свободи, безпеки та справедливості в Європейському Союзі.

Підготовка фахівців з охорони кордону здійснюється у чотирьох відомчих навчальних закладах Словацької Республіки: Академії ПК в м. Братислава, у Середній професійній школі ПК у м. Братислава, Середній професійній школі ПК у м. Кошице та Середній професійній школі ПК у м. Пезінок.

Академія ПК в м. Братиславі забезпечує освіту та навчання кваліфікованих фахівців ПК та інших правоохоронних служб у галузі знань «Безпека та правовий захист людей та майна» та «Правоохоронні служби внутрішніх справ». Наразі Академія забезпечує освіту на всіх рівнях університетського навчання за акредитованими навчальними програмами.

Середня професійна школа ПК у м. Братислава надає переважно спеціалізовану поліцейську освіту після закінчення ними середньої освіти: спеціалізоване навчання та навчання для підвищення кваліфікації.

Спеціалізоване навчання триває не менше 8 місяців та включає в себе підготовку поліцейських в галузі знань «Правоохоронна служба» зі спеціальностей «Патрульна поліція», «Кримінальна поліція» та «Кримінальна поліція, що спеціалізується на досудовому розслідуванні».

Навчання для підвищення кваліфікації триває не менше 3 місяців та включає в себе підготовку поліцейських в галузі знань «Правоохоронна служба» зі спеціальностей: «Патрульна поліція» та «Прикордонна поліція та поліція у справах іноземців».

Навчання в середній професійній школі ПК у м. Пезінок забезпечує одночасно повну середню професійну освіту і базову поліцейську освіту в галузі знань «Правоохоронна служба» на спеціальності «Базова поліцейська підготовка» триває 10 місяців. Навчання в СПШ Пезінок організоване як: кваліфікаційне навчання та навчання для підвищення кваліфікації.

Середня професійна школа ПК у м. Кошице забезпечує освіту поліцейських у: *галузі знань «Правоохоронна служба»*: кваліфікаційне навчання за спеціальністю «Правоохоронна служба – базова поліцейська підготовка», спеціалізації «Загальна підготовка» та «Прикордонна поліція та поліція у справах іноземців». Навчання триває 10-12 місяців; навчання для підвищення кваліфікації за спеціальністю «Прикордонна поліція та поліція у справах іноземців». Навчання

триває 3 місяці; *галузі знань «Охорона громадського порядку та безпеки громадян».*

З 2007 р. школа визначена як Центр підготовки поліцейських служби прикордонної поліції та поліції у справах іноземців. У той же час в Центрі створено Центр досліджень та розробки методів та форм освіти криміналістично-технічної діяльності.

Організаційна структура школи:

Перший рівень управління є керівник (директор) школи.

Другий рівень управління складається з двох відділів:

– шкільним відділом, яким керує начальник відділу, який є також заступником директора школи;

– внутрішній відділ.

Третій рівень управління (шкільний відділ) складається з:

– відділення методики та службової діяльності, що забезпечує організацію навчання (підготовка, проходження та оцінювання)

– предметних груп, які здійснюють навчально-виховний процес за окремими предметами.

Обговорення / Discussion. Дослідженнями професійної підготовки фахівців з охорони кордонів США та Європи займався І. Блощинський (Блощинський І., 2010, 2015, 2017). Прикордонні відомства ЄС вивчав ряд закордонних та вітчизняних науковців (у тому числі й Прикордонну поліцію та поліцію у справах іноземців Президії Поліцейського корпусу Словаччини), а саме: П. Бірюков (загальні відомості про поліцію Словацької Республіки), Х. Дейнега (система державного управління Республіки Словаччина: досвід для України) (Дейнега Х., 2011). К. Ємельянова (правові основи оперативно-службової діяльності партнерів прикордонних військ України із суміжних країн) (Ємельянова, К., 2003) та ін. Водночас, організаційна структура правоохоронного відомства Словаччини, головні завдання, які на нього покладені, та питання підготовки прикордонників у навчальних закладах залишилися поза увагою вищевказаних авторів.

Професійна підготовка прикордонної поліції в Словаччині, як країни-члена ЄС, здійснюється у відповідності до вимог, які викладені в уніфікованих програмах підготовки фахівців з охорони кордону (далі – УПП) та визначають єдиний підхід до процесу підготовки персоналу на загальноєвропейському рівні. Метою таких УПП є сприяння найвищим стандартам та найкращим практикам в імплементації законодавства ЄС щодо управління кордонами.

Базова професійна підготовка поліцейських прикордонної поліції та поліції у справах іноземців здійснюється лише у Середній професійній школі ПК у м. Кошице та призначена для такого навчання. УПП були повністю інтегровані в навчальну програму для прикордонної поліції та поліції у справах іноземців у цій школі.

Освіта так званого другого рівня для прикордонної поліції та поліції у справах іноземців надається також у вказаному навчальному закладі. Вона призначена для поліцейських, призначених на керівні посади. Окрім управлінських навичок, предметом освіти є також сфери захисту прав людини та адміністративного судочинства.

Вищу освіту для прикордонної поліції та поліції у справах іноземців забезпечує Академія ПК в м. Братиславі за допомогою Кафедри європейського інтегрованого управління кордонами (далі – ІУК). Виконання державного екзамену на спеціалізацію «Прикордонна поліція та поліція у справах іноземців» можливе в навчальній програмі бакалавра в рамках предмету «Теорія та практика прикордонної поліції та поліції у справах іноземців». Зазначений рівень освіти знаходиться на шостому рівні 6 «Загальна прикордонна підготовка» Галузевої рамки кваліфікацій сфери охорони кордону (далі – ГРК). На магістерському рівні освіти відсутня можливість складання державного іспиту з відповідного предмета.

Подальше навчання фахівців прикордонної поліції та поліції у справах іноземців здійснюється з метою забезпечення необхідного рівня знань та практичних навичок поліцейських на відповідних функціональних рівнях. У зв'язку з вищезазначеним щорічно опрацьовується наказ директора Бюро ППтПСІ, яким видається план здійснення подальшої освіти працівників прикордонної поліції та поліції у справах іноземців. В рамках згаданої системи подальшої освіти, крім професійної освітньої діяльності, здійснюється *мовна освіта* службовців прикордонного відомства СР. Викладання іноземних мов (англійської, російської та української) на трьох різних рівнях відповідно до Загальноєвропейських компетенцій володіння іноземною мовою реалізується на основі грантової угоди, укладеної між Міністерством внутрішніх справ Словацької Республіки та «Академією PLUS». Крім того, поліцейські беруть участь у різних *навчальних заходах*, організованих, зокрема, Frontex, а також іншими органами, відомствами та установами, що забезпечує підвищення інтегрованості та професіоналізму персоналу, який здійснює заходи ІУК.

Висновки / Conclusions. За результатами характеристики організаційної структури Бюро ППтПСІ та Управління прикордонної поліції та поліції у справах іноземців у м. Собранце можемо стверджувати про наявність сукупності її структурних елементів (підрозділів, установ, посадових

осіб) та системоутворюючих зв'язків між ними, яка обумовлена завданнями, що покладені на поліцію, та забезпечує надання прикордонною поліцією послуг у сфері забезпечення контролю зовнішніх кордонів країни. Систему органів прикордонної поліції в Словаччині побудовано з урахуванням її адміністративно-територіального поділу, а також їх особливостей, характеру і обсягу покладених на них завдань. Усі ланки цієї системи є одночасно керуючими і керованими, тобто структура відомства є ієрархічна, функціональна та територіально-галузева, а структура прикордонної поліції Словацької Республіки будується на основі територіального та функціонального принципів.

Отже, розглянута організаційна структура та завдання Бюро ППТПСІ дають можливість стверджувати той факт, що прикордонне відомство Словацької Республіки спроможне виконувати поставлені завдання. В рамках інтегрованого управління кордонами Європейського союзу та охорони зовнішніх кордонів Шенгенської зони Словаччина реформувала своє прикордонне відомство у відповідності до загальноєвропейських вимог, у тому числі Кодексу Шенгенських кордонів та інтегрувалась повністю до системи правоохоронних органів ЄС, створивши відділи FRONTEX, аналізу ризиків та статистики, національний підрозділ боротьби проти нелегальної міграції та інше.

Крім того, охарактеризовано особливості підготовки фахівців з охорони кордону відомчих навчальних закладів СР, а саме:

1. Підготовка фахівців з охорони кордонів здійснюється у чотирьох відомчих навчальних закладах Словацької Республіки: Академії та трьох Середніх професійних школах;

2. В Академії освіта надається у галузі знань «Безпека та правовий захист людей та майна» та «Правоохоронні служби внутрішніх справ» всіх трьох рівнів освіти;

3. В Школах здійснюється підготовка поліцейських в галузі знань «Правоохоронна служба»: базова поліцейська освіта повну та одночасно середня професійна освіта (10-12 місяців) – зі спеціальності «Базова поліцейська підготовка», спеціалізація «Загальна підготовка» та спеціалізація «Прикордонна поліція та поліція у справах іноземців»;

навчання для підвищення кваліфікації (3 місяці) – зі спеціальностей «Патрульна поліція» та «Прикордонна поліція та поліція у справах іноземців»;

спеціалізоване навчання (8 місяців) – зі спеціальностей «Патрульна поліція», «Кримінальна поліція» та «Кримінальна поліція, що спеціалізується на досудовому розслідуванні»;

4. Школа в м. Кошице забезпечує підготовку поліцейських також у галузі знань «Охорона громадського порядку та безпеки громадян».

5. З 2007 р. Школа в м. Кошице визначена як Центр підготовки прикордонної поліції та поліції у справах іноземців та надає перший та другий рівень прикордонної освіти у відповідності до вимог, які викладені в уніфікованих програмах підготовки фахівців з охорони кордону ЄС.

Проведене дослідження має практичне значення для подальшого вдосконалення та розвитку системи підготовки персоналу Держприкордонслужби України в контексті сучасних підходів з питань підготовки фахівців з охорони кордону, імплементації передового досвіду зарубіжних країн та курсу на інтеграцію в Європейський освітній простір і зближення з НАТО.

Перспективним напрямом подальших наукових розвідок, на нашу думку, є порівняння компетентностей та результатів навчання програм підготовки прикордонників ЄС, а саме Словацької Республіки та України, а також реалізація нових ідей в професійній підготовці майбутніх прикордонників різних спеціальностей.

Список використаних джерел і літератури:

Akadémia Policajného zboru v Bratislave. Získané z <https://www.akademiapz.sk/profil-absolventa-studijneho-programu> [in Slovak].

Bloshchynskiy, I. (2015). Peculiarities of US Border Guard Officer's Training at the Federal Law Enforcement Training Center Using Online Campus. *Порівняльна професійна педагогіка*, 5 (4), 57–61 [in English].

Bloshchynskiy, I. (2017). Peculiarities of Professional Training of the US Border Patrol Special Operations Group's agents. *Comparative Professional Pedagogy*, 7(3), 42–48 [in English].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Organizačná štruktúra Prezídia Policajného zboru*. Získané z https://www.minv.sk/swift_data/source/policia/ok_ka_ppz/dokumenty/VPPZ-2019-084-nariadenie_84_priloha_1.pdf [in Slovak].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Organizačná štruktúra ÚHCP P PZ*. Získané z <http://www.minv.sk/?organizacna-schema-uhcp-p-pz> [in Slovak].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Stredná odborná škola Policajného zboru Bratislava*. Získané z <http://www.minv.sk/?zameranie-skoly> [in Slovak].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Stredná odborná škola Policajného zboru Pezinok*. Získané z <http://www.minv.sk/?zameranie-skoly-1> [in Slovak].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Stredná odborná škola Policajného zboru Košice*. Získané z <http://www.minv.sk/?sospzke> [in Slovak].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ*. Získané z

<http://www.minv.sk/?uhcp> [in Slovak].

OSCE Police. Country profiles / Slovak Republic. Retrieved from <https://polis.osce.org/country-profiles/slovak-republic> [in English].

Блощинський, І. (2010). Сучасний досвід підготовки прикордонників європейських держав за дистанційною формою навчання (на прикладі Державної прикордонної служби Литви). *Педагогічні та психологічні науки*, 56, 9–15 [in Ukrainian].

Блощинський, І. (2015). Професійна підготовка фахівців для охорони морських кордонів США з використанням технологій дистанційного навчання. *Педагогіка та психологія*, 766, 14–23 [in Ukrainian].

Дейнега, Х. (2011). Система державного управління Республіки Словаччина: досвід для України. *НАДУ* [in Ukrainian].

Ємельянова, К. (2003). Правові основи ОСД партнерів прикордонних військ України із суміжних країн. *Право*, 2 (11) [in Ukrainian].

Поліція країн світу. Авторська рубрика професора Бірюкова П. Н. / Поліція Словацької Республіки. Взято з <https://eurasialaw.ru/nashi-rubriki/politsiya-gosudarstv-mira/politsiya-slovatskoj-respubliki> [in Ukrainian].

References:

Akadémia Policajného zboru v Bratislave. Získané z <https://www.akademiapz.sk/profil-absolventa-studijneho-programu> [in Slovak].

Bloshchynskiy, I. (2010). Suchasnyi dosvid pidhotovky prykordonnykiv yevropeiskykh derzhav za dystantsiinoyu formoyu navchannia (na prykladi Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Lytvvy) [The Current Experience of the Preparation of Border Guards of European Countries for the Distance Learning Form (for Example, the State Border Guard Service of Lithuania)]. *Pedahohichni ta psykhohichni nauky – Pedagogical and Psychological Sciences*, 56, 9–15 [in Ukrainian].

Bloshchynskiy, I. (2015). Peculiarities of US Border Guard Officer's Training at the Federal Law Enforcement Training Center Using Online Campus. *Порівняльна професійна педагогіка – Comparative Professional Pedagogy*, 5 (4), 57–61 [in Ukrainian].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Organizačná štruktúra Prezídia Policajného zboru. Získané z https://www.minv.sk/swift_data/source/policia/ok_ka_ppz/dokumenty/VPPZ-2019-084-nariadenie_84_priloza_1.pdf [in Slovak].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Organizačná štruktúra ÚHCP P PZ. Získané z <http://www.minv.sk/?organizacna-schema-uhcp-p-pz> [in Slovak].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Stredná odborná škola Policajného zboru Bratislava. Získané z <http://www.minv.sk/?zameranie-skoly> [in Slovak].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Stredná odborná škola Policajného zboru Pezinok. Získané z <http://www.minv.sk/?zameranie-skoly-1> [in Slovak].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Stredná odborná škola Policajného zboru Košice. Získané z <http://www.minv.sk/?sospzke> [in Slovak].

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ. Získané z <http://www.minv.sk/?uhcp> [in Slovak].

OSCE Police. Country profiles / Slovak Republic. Retrieved from <https://polis.osce.org/country-profiles/slovak-republic> [in English].

Bloshchynskiy, I. (2015). Profesiyna pidhotovka fakhivtsiv dlia okhorony morskykh kordoniv SSHA z vykorystanniam tekhnolohii dystantsiinoho navchannia [Professional Training of Specialists for the Protection of US Maritime Borders with the Use of Distance Learning Technologies]. *Pedahohika ta psykhohihiya – Pedagogy and Psychology*, 766, 14–23 [in Ukrainian].

Bloshchynskiy, I. (2017). Peculiarities of Professional Training of the US Border Patrol Special Operations Group's Agents. *Comparative Professional Pedagogy*, 7 (3), 42–48 [in English].

Deinega, H. (2011). Systema derzhavnogo upravlinnia Respubliki Slovachchyna: dosvid dlia Ukrainy [State Administration System of the Slovak Republic: Experience for Ukraine]. *NADU* [in Ukrainian].

Politsiia Krain Svitu. Avtorska rubryka profesora Biriukova P. N. / Politsiia Slovatskoj Respubliki [Police of the Countries of the World. Author's Column of Professor Biriukov P. N. / Police of the Slovak Republic]. Retrieved from <https://eurasialaw.ru/nashi-rubriki/politsiya-gosudarstv-mira/politsiya-slovatskoj-respubliki> [in Ukrainian].

Yemelianova, K. (2003). Pravovi osnovy OSD partneriv prykordonnykh viisk Ukrainy iz sumizhnykh krain [Legal Bases of OSD of Partners of Frontier Troops of UKRAINE from Adjacent Countries]. *Pravo – Law*, 2 (11) [in Ukrainian].

Дата надходження статті: «27» березня 2020 р.

Стаття прийнята до друку: «04» червня 2020 р.

Хамазюк Ольга – старший викладач кафедри німецької та другої іноземної мови Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Khamaziuk Olha – Senior Lecturer of the Department of German and other Foreign Languages of Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine

Цитуйте цю статтю як:

Cite this article as:

Хамазюк, О. (2020). Структура, завдання та підготовка прикордонної поліції Словацької Республіки. *Педагогічний дискурс*, 28, 46–54. doi: [10.31475/ped.dvs.2020.28.06](https://doi.org/10.31475/ped.dvs.2020.28.06).

Khamaziuk, O. (2020). Structure, Tasks and Training of the Slovak Border Police. *Pedagogical Discourse*, 28, 46–54. doi: [10.31475/ped.dvs.2020.28.06](https://doi.org/10.31475/ped.dvs.2020.28.06).